

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 99. An parentes Filium aut Filiam nubentem contra eorum voluntatem possint exhæreditare aut ei dotem negare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

nisi hæc adessent, non contraheret. Quia tamen finis ipsius operis huius non excluditur, horum bonorum consecutio reputari debeat, non tam finis operis, quam motivum impulsivum seu excitativum illius.

Quest. 96. Consensus matrimonialis qualiter debeat esse liber à metu, & num is reddat matrimonium invalidum.

Resp. Tametsi in aliis contractibus metus gravis injustè incussus nullitatem ipso jure non inducat, sed ad summum reddat rescindibilem, inducit tamen eam in matrimonio, *c. cum locum. c. veniens. h. 2.* Ratio est, quòd alii contractus, etiam validi, rescindi possunt auctoritate Judicis; matrimonium tamen semel validum nullà auctoritate humana rescindi potest. Secus tamen est, si metus sit justè ac licitè incussus; eò quòd tunc metus non tam infertur ab extrinseco, quam ab ipso patiente metum, qui illius causam dedit. Neque tam incurritur metus ad extorquendum contractum, quam contractus proponitur ut medium vitandi metum, seu potius malum intentatum, cujus ipse causam dedit. Sic dum quis obligatus est contrahere matrimonium, vel quia promittit illud; vel quia defloravit mulierem, potest justè cogi intentatis gravibus pœnis contrahere matrimonium, illudque ex metu talium pœnarum contractum erit validum. Porro coactus contrahere matrimonium, si verba proferat animo se obligandi, etiam si cognoscat, se obligatum non esse, nullum committit mendacium, cum idem, quod habet in mente, verbis proferat, vult enim, quantum est ex se, obligare se, & hanc voluntatem verbis explicat. Nullam quoque Sacramento irrogat injuriam; quia contractus metu extortus irritus est, & consequenter neque materia, neque forma Sacramenti esse potest; Secus ac contingit, dum quis cogitur proferre formam Sacramenti super materia indebita; cum formam ejus irritam faciat, uti Sanch. aliis relatis. *l. 4. d. 16. n. 6.* Si verò verba non verè, sed fictè proferat, nulla retenta mentis restrictione, committit peccatum leve mendacii, quia non tenetur consentire, à quo peccato, ut Castrop. *p. 12. n. 3.* facile excusari possit, si cum æquivocatione restrictioneque intellectus illa verba proferat.

Quest. 97. Quæ pœna injustè cogentium subditos ad matrimonium minis & terroribus?

Resp. Tridentinum *Sess. 24. cap. 9.* dominos temporales id facientes punit anathematis pœnâ ipso facto incurrendâ, importarique hæc pœna non quandam solennem maledictionem, sed veram excommunicationem, sicut aliàs solet nomine anathematis intelligi excommunicatio major. Sanch. *l. 4. d. 22. n. 8.* Castrop. *n. 5.* Feriuntur autem hæc pœnâ solum domini temporales; habentes jurisdictionem in foro sæculari; cum hi, qui ex officio proprio tenebantur subditos à coactione tueri, coactionem infertunt, meritò præ aliis puniantur. Unde hæc excommunicationem non incurritur parentes cogentes filios ad matrimonium, neque Parochus, neque Episcopus, qui dominus temporalis non est. Sanch. *n. 9.* Castrop. *l. c. Gutt. c. 79. n. 12.* neque Rex, neque Imperator, eò quòd licet domini temporales sint, debebant propter eorum dignitatem necessariò excipi. Castrop. Sanch. Gutt. *ll. cit.*

Quest. 98. Qualiter filii cogi possint à parentibus ad matrimonium?

1. Resp. primò: Si filii aliàs non tenentur contrahere matrimonium, sed volunt religionem vel cælibatum eligere, ne quidem leviter possunt à paren-

tibus ad matrimonium cogi, aut obligari; quia injusta est obligatio electionem status melioris impediens, Sanch. *d. 23. n. 4.* Gutt. *n. 17.* Castrop. *n. 6.* Si verò filii teneantur ad matrimonium, quia vel promiserunt, vel quia id necessarium, ut gravi parentum necessitati succurratur, aut alia de causa, possunt à parentibus coactione moderatâ ad id obligari; quia parentes possunt obligare filios, ut debitis jure naturæ satisfaciant. Gutt. *n. 16.* Castrop. *cit. n. 6.*

2. Resp. secundò: Si filii neque dictam obligationem contrahendi matrimonii habent, neque volunt religionem aut cælibatum eligere, per se adhuc cogi seu obligari nequeunt à parentibus ad matrimonium illud, quod parentes v. g. promiserunt, vel volunt. Gutt. *n. 15.* Sanch. *l. 4. d. 23. n. 3.* Castrop. *n. 8.* contra Bellarm. *de matr. l. 1. c. 19.* Nav. *in sum. c. 14. n. 15.* Rebell. Rodriq. & c. eò quòd matrimonium sit perpetua quædam servitus, gravissima secum ducens onera, quam non est conveniens aliena voluntate subire, maximè cum ea debeat constitui amore mutuo conjugum, qui ratio habetur ex matrimonio aliena voluntate contracto. Neque obstat *c. 1. de despons. impub.* ubi de matrimonio à parentibus promisso inquit Papa: *Et postquam filius pervenerit ad perfectam ætatem, debet hoc omnino adimplere:* nam rò debere non est de præcepti, sed de honestatis debito accipiendum propter subiectam materiam, quæ summam libertatem importat, juxta *Gl. ibid. & Host. in fine.* Possunt nihilominus per accidens quandoque filii ad hoc obligari ex lege v. g. caritatis, dum præsumunt ob spretam parentum voluntatem odia, rixas, aliaque gravia inconvenientia oritura. De cætero, quod communiter tradunt AA. cum Sanch. *d. 23. in fine,* obligatos esse sub gravi culpa filios expectere saltem consilium parentum, eò quòd censetur gravis contemptus spernere consilium eorum in re gravi, quibus à natura incumbit prospicere bono filiorum, id ad summum, inquit Castrop. *l. c. n. 11.* dum filii indifferentes sunt ad hoc vel illud matrimonium; Secus, si jam ad unum determinatis quia frustra tunc petitur consilium; imò gravioris id tunc offensionis causa esse possit.

Quest. 99. An parentes filium aut filiam nubentem contra eorum voluntatem possint exheredare, aut ei dotem negare.

1. Resp. ad primum; Filiam nubentem indigno invitatis parentibus jure saltem communi non posse exhereditari, nisi fortè 25. annos necdum attingerit, & luxuriosam vitam ducat, relicto matrimonio ei à parentibus proposito, juxta *auth. uicunq. de appell. cognosc. §. aliud quoque.* Probabilius quidem cenet Castrop. *cit. p. 12. n. 12.* censent quoque Covarr. *p. 2. de matr. c. 3. §. 8. n. 5.* Azot. *p. 1. l. 2. c. 25.* Sanch. *l. 4. d. 25. n. 2.* Vafq. Hurtad. & c. leges similes loquentes de pœnis appositæ contrahenti matrimonium contra rationabilem voluntatem parentum repugnare Juri Canonico, eò quòd id libertatem suam in matrimonio contrahendo requirat; ideoque pœnam sponsalibus adjunctam annullat. *c. gemma. l. c. exhereditatio autè sit gravissima pœna.* Ad hæc condere leges circa matrimonium, & de illarum observatione judicium ferre sit potestatis ecclesiasticæ, non civilis. Nihilominus idem Castrop. *n. 14.* cum Claro *pract. 4. 82. n. 12.* Pont. *de matr. l. 2. c. 1. n. 29.* Molin. *de just. tr. 2. d. 176. n. 24.* Rebell. *de matr. q. 14. f. 3.* & aliis, quos citat, tanquam probabilius defendit contrarium; eò quòd appositio pœnæ filie nubenti contra rationabilem voluntatem parentum, maximè si nubat indigno, & vitam luxuriosam ducat, non sit causâ matrimoniales adjudicare, neque

neque matrimonium impedire, sed bono filiorum providere, abusus conjugii impedire, inimicitias, rixas & odia vitare &c. ad hæc exhereditatio non fit iudicanda pœna, sed præmiæ negatio, dum filiis jure naturæ solum debeantur alimenta ad vitam necessaria; hæreditas autem & successio sit jure positivo inducta, ac consequenter jus positivum merito dictam successione denegare possit filiis parentum iustæ voluntati in re tam gravi contradicentibus, *cit. verò c. gemma*, solum prohibeatur pœna conventionalis appositæ recedentibus à matrimonio utcumque contracto. Ex quo inferre non liceat, prohibitam quoque pœnam nubentibus contra iustam parentum voluntatem; cum id matrimonio nullum præjudicium afferat, sed potius ejus finem promoveat, contrahentiumque bono, & Reipublicæ paci consulat. Non posse autem tali filia nubenti contra voluntatem parentum indigno negari alimenta; eò quòd hæc jure naturæ sint debita, tradunt Sanch. *L. 4. d. 26. n. 1. Molin. l. c. d. 168. in fine. Gutt. c. 76. n. 4. Castrop. n. 16. contra Molin. Justitiam, de primog. l. 2. c. 16. n. 3.*

2. Resp. ad secundum: Filia minori 25. annis nubenti absque patris consensu, & sine promissione dotis, patrem teneri adhuc dare dotem, eò quòd dos non solum ad sustentationem vitæ concedatur, sed ut onera matrimonii facilius portari valeant, *c. salubriter. de usur.* Patet autem teneatur dotare filiam, etiam si ea aliunde habeat, & pater dotem non promiserit, ut *Gl. in c. de raptoribus in fine. 36. q. 1.* Et filia nubens digno, etsi contra voluntatem patris, adhuc rectè gesserit negotium patris, agendo quod pater ipse facere tenebatur, id, inquam, ex hac ratione, ut probabile defendit Castrop. *n. 17. contra Sanch. d. 26. n. 17. Covar. 2. part. decret. c. 3. §. 8. n. 8.* Quòd si verò filia sit major 25. annis, etsi nuperit indigno, teneri patrem eam dotare, eò quòd ipsi patri tribuendum, quòd nuperit indigno; cum tam longo tempore distulerit matrimonium, astringit Castrop. *n. 18. citato Sanch. d. 26. n. 1. qui mox tamen ita limitat, ut ferè contrarium dicat, dum ait: Limitandum id censuram, ut solum concedi debeat dos necessaria ad vitæ sustentationem, tam ipsius quam viri. Nam licet culpam moralem non commiserit contrahendo cum indigno; attamen commisit culpam civilem, & policicam gravi nota parentes & familiam afficientem, ob quam causam merito potest privari alimentis, & dote, quæ promissio non est, nec jure naturæ debetur, ut Sanch. *n. 18. Covar. Molin. ll. cit.**

Quest. 100. An & qualiter matrimonium valide & licite contrahi possit per procuratorem.

1. Resp. primò: Indubitatum est matrimonium per procuratorem celebrari posse licite, ac valide tam in ratione Sacramenti, quam contractus in locis, in quibus receptum non est Tridentinum, prout definitur *c. fin. de procuratorib. in 6.* Jure siquidem naturæ celebrari potest matrimonium, sicut alius contractus; sed alius contractus per procuratorem celebrari potest. Jam verò Christus immutatà contractus naturæ evexit illud ad ratione Sacramenti.

2. Resp. secundò: Pari modo sic celebrari potest in locis, ubi receptum est Trident. patet ex præxi Ecclesiæ passim, maxime inter nobiles ac Principes in dictis locis hac ratione celebrari matrimonia Sanch. *L. 2. d. 11. n. 20. Gutt. c. 43. n. 10. Castrop. d. 2. n. 9.* dicens oppositam sententiam à pluribus DD. notari temeritatis. Sed neque deest tali

matrimonio legitima præsentia Parochi & testium, quod ipsum præcipue obstare videbatur valori talium matrimoniorum. Nam esto, Parochus & testes non sint præsentis consensui actualiter habito à principalibus contrahentibus, sunt tamen præsentis contractui matrimoniali, quippe qui celebratur per procuratorem, quod sufficit; siquidem Tridentinum non dixit, Parochum & testes debere esse præsentis consensui contrahentium, sed contractui matrimonii, quin & consensui alteri parti manifesto per procuratorem interfuit. Et esto præsentia Parochi & testium, qui interfuit, dum consensus præstatur per procuratorem, non sit formaliter, & specificè præsentia Parochi, & testium, quæ interfuit consensui præstato per ipsos contrahentes, sed solum æquivalenter, adhuc non obstat; siquidem, quod, dum præsentia certa requiritur pro forma, impleri non potest per æquivalens, id verum est, ubi id ipsum non obstat juri communi, qualiter in præsentia obstat juri communi (dum illud matrimonia celebrata per procuratorem approbavit) quod Parochus & testes debent assistere formaliter ipsi consensui contrahentium. Item ubi verbis expressis in jure requiritur talis præsentia formalis pro forma, quod non fit in præsentia. Dum autem *L. obligari. ff. de auctor. & consensu. tutor.* requiratur, ut tutor præsentis sit contractibus minorum, non sufficit, illum adesse per procuratorem. Item, quod dum Canonico- rum præsentia requiritur in alienatione rerum Ecclesiæ non sufficiat, ut plures docent, illos per epistolam consentire, id speciale, & exinde est, quia eligitur industria tutoris, & Canonico- rum, ut rebus Ecclesiæ & pupilli, aut minoris melius provideatur. Neque refert, quòd Parochus & testes de valore matrimonii testari non possint, dum nesciunt, an interim principalis mandatum revocaverit, aut etiam procurator illud finxerit. Nam necessarium non est, testari illos de valore matrimonii, sed solum de contractu, ad quod ad summum requiritur, ut illis constet procuratorem habere mandatum ad contrahendum (tamen & id opus non esse, probet Gutt. *c. 44. n. 100.*) non verò necesse est, ut illis constet mandatum revocatum non esse; cum quamdiu de revocatione non constat, præsumere debeant, illud durare, sicut etiam præsumere debent, contrahentes contrahere verè, & absque impedimento. Denique nihil refert, quod ex tali celebrato matrimonio per accidens multa sæpe oriantur inconvenientia, ob quæ aut similia matrimonium clandestinum prohibetur. Nam dato ob istiusmodi Ecclesiam potuisse irritare matrimonia celebrata per procuratorem, sicut de facto irritavit clandestina, id jam non fecit, & quis quæso contractus humanus est sine incommoditatibus.

3. Resp. tertio: Non est necesse, etiam in locis, ubi Tridentinum receptum, ut procurator constituitur coram Parocho & testibus; sed sufficit, ut ei mandatum concessum clandestinè, modò tamen concessum ita, ut probari possit & Ecclesiæ constare tale mandatum datum. Si enim hæc præsentia necessaria in constituendo procuratore, id utique Trident. expressisset. Ita enim communi Sanch. *L. 2. d. 11. n. 23. Gutt. c. 43. n. 13. Castrop. cit. p. 9. n. 5.* Et ratio est; quia hac ratione optime adhuc testes testari possunt de contracto matrimonio, etsi testari nequeant de valore mandati; dum Concilium non requirit, ut testentur de valore matrimonii, sed solum de matrimonii exteriori contractu, quo testimonio simul testantur de consensu contrahentium, non in se, sed in procuratore, uti contingit in matrimo-

nio